

AKADEMICKÉ PSANÍ - Analýza právního případu II.

- 1) **Přečtěte si text analýzy případu¹ řešeného nálezem ze dne 10. 1. 2012, sp. zn. I. ÚS 1930/11 a aplikujte na tento text metodiku analýzy, kterou znáte z minulé hodiny. Zabývejte se následujícími úkoly:**
  - a) Pokuste se odlišit věcnou a procesní rovinu případu.
  - b) O jaký typ případové analýzy se jedná?
  - c) Najděte vnitřní logiku případového shrnutí a pokuste se pojmenovat odstavce podle jejich obsahu.
  - d) Co byste na struktuře textu vylepšili (tzn. které části byste příp. vypustili a které upravili)?

- 2) **Prostudujte si text případové studie – zpracování nálezu Ústavního soudu ze dne 11. 7. 2017, sp. zn. I. ÚS 1440/14 publikované v časopisu Jurisprudence autorem Jan Tryznou a případovou studii téhož nálezu zpracovanou autorem Faisalem Husseinim publikovanou v Soudních rozhledech. Zabývejte se následujícími úkoly:**
  - a) Na základě obou textů vymezte, jakou strukturu tyto případové studie mají.
  - b) Porovnejte je a vymezte, jaké jsou mezi oběma modely případových studií shody a rozdíly.
  - c) Diskutujte o tom, která z uvedených analýz je srozumitelnější.
  - d) Porovnejte formulaci právní věty (tzv. závěru či právního názoru) Ústavního soudu a porovnejte je s odůvodněním nálezu. O které pasáže odůvodnění se opírají? Která právní věta lépe vystihuje tzv. ratio decidendi nálezu?

- 3) **Analýza právního případu pro účely diplomové práce**

Otázky a úkoly:

V následujícím textu naleznete tři výňatky ze studentských prací (A, B, C), jejichž součástí je analýza případu Bosman (Rozsudek ESD C 415/93 Union Royale de Belge des Sociétés de Football Association ASBL et al v Bosman [Judgment of 15.12.1995, Union Royale de Belge des Sociétés de Football Association and others, (1995), ECR I-4921].

Zamyslete se nad následujícími otázkami a úkoly:

- 1) Vyberte nejvíce a nejméně strukturovaný text těchto analýz. Jakou funkci plní analýza právního případu v seminární práci a v diplomové práci?
- 2) Jaké byly zdroje, z nichž autoři čerpali informace o případu Bosman?
- 3) Porovnejte, z jakých východisek vycházeli autoři prací při analýze případu Bosman a jak se tato východiska (účely) projevují ve struktuře analýzy?
- 4) Která z uvedených analýz je podle Vašeho názoru nejsrozumitelnější a proč?
- 5) Uplatněte na případ Bosman analytické modely, které znáte z výkladu (IRAC, model případové studie) a pokuste se vymežit strukturu a obsah své vlastní analýzy případu Bosman.
- 6) Formulujte ratio decidendi případu Bosman, které vyslovil ESD. Která z uvedených tří analýz ho nejvíce přibližuje ?

---

¹ Gojová, J. K ochraně spotřebitele i ve vztazích podřízených obchodnímu zákoníku. Právní fórum, č. 4/2012, s. 160 – 161.

A) **Vaško, L. PRÁVO A SPORT – LEGITIMITA SPORTOVNÍCH NOREM. Diplomová práce, přístupné na <http://is.muni.cz>**

III.2.1. Případ Bosman²

Profesionální belgický fotbalový hráč Jean-Marc Bosman, měl profesionální smlouvu uzavřenou s klubem RC Liege 1. belgické fotbalové ligy. Tento kontrakt mu měl vypršet 30. června 1990 a zajišťoval mu příjem ve výši 120.000,- BFR.³ V dubnu téhož roku mu klub nabídl novou smlouvu na jeden rok. Nová smlouva mu však zaručovala pouze čtvrtinu dosavadního platu, což byla minimální výše částky podle tabulek belgické národní asociace (dále URBSFA).

Bosman nabídku odmítl, a tím se stal hráčem, jenž je nabízen jiným klubům za odstupné stanovené tabulkami národních asociací.⁴ Žádný klub ale o něj neprojevil zájem, proto se Bosman mezitím dohodl na působení ve francouzském klubu US Dunkerque. Následně došlo k dohodě mezi oběma kluby o obsahu smlouvy o provizorním transferu na jednu sezonu s možností opce k přestupu za podmínky, že Dunkerque vyplatí odstupné ve výši 1.200.000,- BFR.

Další překážkou pro uskutečnění kontraktu bylo, že na základě žádosti RC Liege vydá belgický fotbalový svaz certifikát o uvolnění hráče, tzv. transferkartu. Bez ní Bosman nemohl nastoupit v oficiální zápase za druholigový francouzský klub. Ovšem RC Liege měl pochybnosti o platební morálce francouzského klubu a celý transfer zastavil, protože jenom belgický tým mohl dát impulz URBSFA, aby zaslala asociaci, pod kterou je sdružen hráčův nový klub, dokument prokazující uvolnění hráče. Předjednané dohody mezi oběma kluby tedy nemohly vstoupit v platnost. RC Liege následně hráče suspendoval a on nemohl nastoupit po celou sezonu, protože by Dunkerque Bosmanovým nasazením jako neregistrovaného hráče riskoval přinejmenším vysoké pokuty.

Bosman se proto obrátil na národní belgický soud v prvním stupni s žalobou proti URBSFA a RC Liege, který vyhověl jeho nároku, aby interpretace komunitárního práva v této věci byla projednána Evropským soudním dvorem (dále ESD) v rámci procedury předběžných otázek podle čl. 234 Smlouvy o ES, resp., aby získal názor ESD na volný pohyb osob na transferový systém.

Další jeho žádostí bylo, aby belgický soud vydal předběžné opatření vůči URBSFA a RC Liege, aby mu vypláceli mzdu po dobu, než si najde nové angažmá⁵, a odstranění překážky hledání nového klubu tím, že za něj nebude požadováno odstupné. V těchto nárocích mu soud vyhověl.⁶ Belgický odvolací soud však nebyl nakloněn myšlence, aby tuto kauzu projednával ESD a rozhodnutí soudu prvního stupně v tomto bodě zrušil⁷, nicméně potvrdil, aby Bosman po dobu hledání angažmá dostával mzdu a klub za něj nepožadoval odstupné.

Bosman si nebyl schopen zajistit odpovídající angažmá. Podle národního soudu existovalo podezření, že kluby, do kterých mohl přestoupit, ho bojkotovaly za jeho vzepření se transferovým pravidlům.⁸ V této situaci kluby dokázaly, že pokud zvolí jednotný postup, jsou schopny zmařit pokusy jednotlivých hráčů a klubů o změny nastavených pravidel. V hlavním líčení po řešení výše zmíněného odvolání požadoval u národního soudu prvního stupně náhradu škody po klubu RC Liege, URBSFA a nově i UEFA, dále také žádal, aby soud deklaroval vůči němu neúčinná nejen transferová pravidla, ale také pravidla o hráčských kvótách. Znova navrhl, aby ESD interpretoval svůj názor v této věci. Podal tedy k ESD v řízení o tzv. předběžných otázkách podle čl. 177 Smlouvy o ES (nyní čl. 234) následující dotaz:

Mohou být články 48⁹ (nyní čl. 39), 85 (nyní čl. 81) a 86 (nyní čl. 82) Smlouvy ES interpretovány

² Rozsudek ESD C 415/93 Union Royale de Belge des Sociétés de Football Association ASBL et al v Bosman [Judgment of 15.12.1995, Union Royale de Belge des Sociétés de Football Association and others, (1995), ECR I-4921] (dále jen rozsudek Bosman).

³ Odst. 28 rozsudku Bosman

⁴ Odst. 29 rozsudku Bosman.

⁵ Požadoval 100.000,- BFR, soud mu přiznal 30.000,- BFR.

⁶ Odst. 34 rozsudku Bosman.

⁷ Odst. 38 rozsudku Bosman.

⁸ Odst. 37-38 rozsudku Bosman.

⁹ Článek 48 (nyní čl. 39)

(1) Volný pohyb pracovníků uvnitř společenství je zajištěn.

(2) Volný pohyb zahrnuje, pokud jde o zaměstnávání, odměnu za práci a jiné pracovní podmínky, zrušení jakékoliv diskriminace mezi pracovníky členských států založené na státní příslušnosti.

tak,

aby fotbalový klub mohl požadovat a získat určitou peněžní částku, pokud některého z jeho hráčů, jemuž skončila smlouva, angažuje nový zaměstnavatel – fotbalový klub;

aby národní a mezinárodní sportovní asociace nebo federace mohly do svých předpisů vkládat ustanovení omezující přístup zahraničních hráčů, kteří jsou státními příslušníky Evropského společenství, k soutěžím organizovaným těmito asociacemi či federacemi¹⁰

Podle soudu tedy pravidlo o přestupech hráčů vytvářejí překážku volného pohybu osob a nestojí mimo sféru Smlouvy o ES. Mohou být ospravedlněna jedině tehdy, že by měla legitimní cíl slučitelný se Smlouvou o ES, odpovídala by veřejnému zájmu a byla by proporcionální.¹¹ Bosman argumentoval, že transferový systém brání Bosmanovi a obecně občanům odejít do klubu z jiného členského státu EU na základě svého svobodného rozhodnutí po vypršení smlouvy a znemožňuje mu tak vykonávat v jiném členském státě ekonomickou aktivitu. Podle něho vyžadovat a přijímat tento transferový poplatek (tj. odstupné za zaměstnání hráče, jehož kontrakt již vypršel v jiném klubu), je překážkou volného pohybu osob. S tímto soud vyslovil plný souhlas bez ohledu na novelizovanou úpravu přestupových pravidel z roku 1990.¹² Odpověď na první předběžnou otázku, jestli může být čl. 48 (nyní čl. 39) interpretován jako zakazující fotbalovému klubu vyžadovat transferový poplatek za zaměstnání jeho bývalého hráče, jehož kontrakt vypršel, v klubu v jiném členském státě, zní ano.

ESD se vypořádal i s argumentem, že transferové poplatky slouží k podpoře a vyhledávání talentů a pokrytí nákladů na výchovu mladého hráče.¹³ Uznává, že je tento cíl legitimní, nicméně soud považuje tyto poplatky za umělé a příliš vysoko nastavené, přičemž neodpovídají reálným nákladům na výchovu a trénink hráče.

Dle fotbalového sektoru omezení počtu hráčů z jiného členského státu v jednom týmu existuje kvůli fanouškům, kteří chtějí vidět vyhrávat svůj tým, jenž je složen z občanů jejich státu. Přítomnost cizinců pak údajně nedovoluje hrát mladým talentům, brání jejich fotbalovému růstu a následně je tak národní tým dané země připraven o nové opory. Kvóty hráčů zachovávají rovnost mezi kluby, jelikož největší kluby nevykoupi nejlepší hráče na trhu. Závěrem UEFA u soudu konstatovala, že uzavřela s Komisí neformální dohodu, v níž údajně Komise akceptovala tato početní omezení hráčů z jiných členských států, následkem čehož je nutné, v důsledku vývoje politiky EU, řešená pravidla revidovat. Soud vyslovil, že ustanovení o volném pohybu osob dle Smlouvy o ES nezakazují tvorbu pravidel vyřazujících zahraniční hráče z určitých zápasů z důvodů, které nejsou ekonomické, vztahují se ke kontextu těchto zápasů a jsou čistě sportovním zájmem, tedy zápasy národních týmů z různých států. V této kauze se podle soudu jednalo o pravidla profesionální fotbalové soutěže na úrovni klubů, nikoliv na úrovni

-
- (3) S výhradou omezení odůvodněných veřejných pořádkem, veřejnou bezpečností a ochrannou zdraví zahrnuje právo:
- a) ucházet se o skutečně nabízená u zaměstnání
  - b) pohybovat se za tím účelem na území členských států
  - c) pobývat v některém z členských států za účelem výkonu zaměstnání v souladu se zákony a ostatními předpisy, které upravují zaměstnání vlastních příslušníků tohoto státu
  - d) zůstat na území členského státu po ukončení zaměstnání, a to za podmínek, které budou předmětem prováděcích nařízení vypracovaných Komisí

- (4) Ustanovení tohoto článku neplatí pro zaměstnání ve veřejné správě.

¹⁰ Odst. 49 rozsudku Bosman.

¹¹ Odst. 104 rozsudku Bosman.

¹² UEFA, URBSFA a RCL před vnitrostátním soudem uplatňovaly, že ustanovení použitelná v době přestupů mezi kluby různých členských států nebo mezi kluby příslušejícími k různým národním asociacím v rámci jednoho členského státu jsou obsažena v dokumentu nazvaném „Zásady spolupráce mezi členskými asociacemi UEFA a jejich kluby“ přijatém výkonným výborem UEFA dne 24. května 1990, který je v platnosti od 1. července 1990. Podle tohoto dokumentu může hráč po skončení platnosti smlouvy uzavřít novou smlouvu s klubem podle svého výběru. Tento klub o tom musí okamžitě informovat předchozí klub a ten zase informuje národní asociaci, která vystaví mezinárodní osvědčení o přestupu. Předchozí klub má nicméně právo obdržet od nového klubu náhradu za výcvik a vzdělání, jejíž výše bude v případě neshody stanovena komisí UEFA pomocí tabulky koeficientů od 12 do 1 podle věku hráče, kterými se násobí hrubý příjem hráče během posledního roku, s maximem 5 000 000 SFR. Dokument stanoví, že ekonomické vztahy mezi oběma kluby nemají, pokud jde o vyplacení odstupného, dopad na činnost hráče, který může hrát za svůj nový klub. Jestliže ovšem nový klub okamžitě neuhradí příslušné odstupné mateřskému klubu, bude případ předán kontrolní a disciplinární komisi UEFA, která sdělí své rozhodnutí příslušné národní asociaci, která může rovněž uložit sankce klubu, který nesplnil svoji povinnost.

¹³ Odst. 105 rozsudku Bosman.

národních týmů, proto kontrole evropským právem podle něj nemohou uniknout.¹⁴ Soud rozhodl, že čl. 48 porušován byl a pravidla o cizineckých kvótách musí být v souladu s evropským právem.

Faktické změny, které do přestupových pravidel ve všech sportovních odvětvích přinesl rozsudek Bosman, se dají shrnout tak, že původní transferová pravidla představovala dohodu klubů, jež svou tržní silou vykořisťovali hráče, kteří byli vázáni ke klubu bez ohledu na platnost své smlouvy. Výše přestupového poplatku, jenž se platil při každém přestupu, byla určována nabídkou a poptávkou na trhu hráčů. Transferová částka náležela v plné výši tomu fotbalovému oddílu, ze kterého hráč přestupoval. Vázanost hráče znamenala pro klub jistotu, že hráč svou činností navrátí zpět investici, která byla vložena do jeho vývoje. Povinnost nového klubu zaplatit mateřskému, i po vypršení hráčovi smlouvy, transferový poplatek, zaručovala, že lidský kapitál, jež klub v hráčích má, není vázán na smluvní příslušnost. Transferový poplatek placený za hráče představoval prodejní výtěžek z dispozičního práva klubu, z pohledu nového klubu se jednalo o koupi nového práva na lidský kapitál.

„Negativně se projevuje, že se hráči stali příliš mocnými. Pokud dostanou výpověď, smějí se, neboť bez nároku na odstupné odejdou do jiného klubu a ještě za to dostanou zaplacené. Více moci, než mají dnes, by již hráči neměli mít.“¹⁵ Takto charakterizoval změnu přestupního systému Franz Beckenbauer. Po rozhodnutí ve věci Bosman je možný přestup profesionálního fotbalisty po vypršení smlouvy bez povinnosti zaplacení transferového poplatku. Je to velká výhoda pro hráče, jímž vypršela smlouva, protože nový klub nemusí počítat s tímto poplatkem a kvůli tomu redukovat hráčovu mzdu. Díky panu Bosmanovi mají hráči příznivější vyjednávací pozici o nových podmínkách smluv a to znamenalo nárůst výdajů klubů na mzdy hráčů.

Dále byly zrušeny i kvóty na počet státních příslušníků zemí EU nastupující za kluby členských států EU. Následkem toho v ekonomicky silných soutěžích vzrůstá počet cizinců a dochází ke koncentraci nejlepších světových hráčů v několika ligových soutěžích. Pro ilustraci uvedu několik čísel - z počtu 581 hráčů, kteří nastoupili v sezóně 2001/2002 k zápasu v anglické nejvyšší soutěži, bylo pouze 253 těch, co se narodili na Britských ostrovech. Jedna sedmina hráčů, kteří se zúčastnili Mistrovství světa ve fotbale v roce 2002 v Japonsku a Jižní Koreji, působila v anglické Premier League. Naproti tomu tento trend představuje větší šanci pro mladé hráče z ekonomicky slabších soutěží, protože z těchto lig odcházejí nejlepší do zahraničí a uvolňují prostor pro mladé talenty.

Koncentrace nejlepších hráčů v nejlepších soutěžích způsobuje vyrovnávání sil reprezentačních výběrů. Zkušenosti, jež cizinci získávají v těchto soutěžích mají dopad na kvalitu a složení národních týmů. Jako příklad mohu uvést český národní tým, kdy v současnosti v českém národním týmu jednoznačně převažují hráči ze zahraničních lig.

---

¹⁴ Odst. 123-128 rozsudku Bosman.

¹⁵ Franz Beckenbauer, slavný německý hráč minulosti a nynější významný fotbalový funkcionář - prezident Bayernu Mnichov a prezident Mistrovství světa 2006 v Německu.

**B) Špulka, M. : Právo a sport – legitimita sportovních norem. Diplomová práce.
Přístupné na <http://is.muni.cz>**

2. 1. 2 Rozhodnutí Bosman¹⁶

Profesionální belgický fotbalový hráč Jean-Marc Bosman, měl profesionální smlouvu uzavřenou s klubem RC Liege, který hrál 1. belgickou fotbalovou ligu. Tento kontrakt mu měl vypršet 30. června 1990 a zajišťoval mu příjem ve výši 120.000,- BFR.¹⁷ V dubnu téhož roku mu klub nabídl novou smlouvu na jeden rok. Nová smlouva mu však zaručovala pouze čtvrtinu dosavadního platu, což byla minimální výše částky podle tabulek belgické národní asociace (URBSFA). Návrh této smlouvy Bosman odmítl, a tím se stal hráčem, jenž je nabízen jiným klubům za odstupné stanovené tabulkami národních asociací.¹⁸ Žádný klub ale o něj neprojevil zájem, a tak se Bosman sám dohodl na působení ve francouzském klubu US Dunkerque. Oba kluby se poté domluvili na ročním hostování hráče s možností opce¹⁹ k přestupu za podmínky, že francouzský klub vyplatí odstupné ve výši 1.200.000,- BFR. Aby však mohl Bosman za svůj nový klub nastoupit k soutěžnímu utkání, musel by belgický fotbalový svaz vydat tzv. transferovou registrační kartu,²⁰ a to je možné pouze na požádání mateřského klubu hráče, tedy RC Liege. Belgický klub však přestal věřit, že klub Dunkerque zaplatí požadovanou částku, nevyžádal si tedy od svazu výše zmíněnou registrační kartu hráče a tím celý přestup zmařil. Poté byl navíc Bosman vyřazen z mužstva a nemohl tudíž nakonec nastoupit nikde. Dunkerque si jeho angažování dovolit nemohl, protože by se tím provinil proti pravidlům a klubu by tak hrozila vysoká pokuta a dokonce i možnost odečtení bodů.

Bosman si tedy, jakožto občan členského státu ES, stěžoval u belgického soudu na porušení článku 39 Smlouvy o ES.²¹ Belgický soud se následně na základě článku 234 Smlouvy o ES²² (čl. 267 Smlouvy o fungování EU) obrátil na ESD v řízení o předběžných otázkách s dotazem, zda: „*Mohou být články 39, 81 a 86 Smlouvy o ES (čl. 45, 101 a 106 Smlouvy o fungování EU) interpretovány tak, aby:*

- 1. Zakazovaly fotbalovému klubu požadovat a přijímat finanční, resp. transferový poplatek²³, za zaměstnání jeho bývalého hráče, jehož kontrakt již vypršel, v jiném klubu (nebo členském státě)?*
- 2. Zakazovaly národním a mezinárodním asociacím či federacím zavádět ve svých pravidlech ustanovení omezující přístup zahraničních hráčů z ES do soutěží, které tyto asociace organizují v jiném členském státě*

¹⁶ Rozhodnutí ESD ze dne 15. 1. 1995. C-415/93. Union Royale de Belge des Sociétés de Football Association ASBL et al v Bosman. (dále jen „rozhodnutí Bosman“)

¹⁷ Rozhodnutí Bosman. odst. 28.

¹⁸ Rozhodnutí Bosman. odst. 29.

¹⁹ K pojmům hostování a opce blíže v podkapitole 4. 4.

²⁰ Jedná se o jakýsi certifikát o uvolnění hráče, vydávaný národním fotbalovým svazem.

²¹ 1. Je zajištěn volný pohyb pracovníků v Unii.

2. Volný pohyb pracovníků zahrnuje odstranění jakékoli diskriminace mezi pracovníky členských států na základě státní příslušnosti, pokud jde o zaměstnávání, odměnu za práci a jiné pracovní podmínky.

3. S výhradou omezení odůvodněných veřejným pořádkem, veřejnou bezpečností a ochranou zdraví zahrnuje právo:

- ucházet se o skutečně nabízená pracovní místa;
- pohybovat se za tím účelem volně na území členských států;
- pobývat v některém z členských států za účelem výkonu zaměstnání v souladu s právními a správními předpisy, jež upravují zaměstnávání vlastních státních příslušníků;
- zůstat na území členského státu po skončení zaměstnání za podmínek, které budou předmětem nařízení vydaných Komisí.

4. Tento článek se nepoužije pro zaměstnání ve veřejné správě.

²² Soudní dvůr má pravomoc rozhodovat o předběžných otázkách týkajících se:

- výkladu této smlouvy,
- platnosti a výkladu aktů přijatých orgány Společenství a ECB,
- výkladu statutů subjektů zřízených aktem Rady, pokud tak tyto statuty stanoví.

Vyvstane-li taková otázka před soudem členského státu, může tento soud, považuje-li rozhodnutí o této otázce za nezbytné k vynesení svého rozsudku, požádat Soudní dvůr o rozhodnutí o této otázce.

Vyvstane-li taková otázka při jednání před soudem členského státu, jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva, je tento soud povinen obrátit se na Soudní dvůr.

²³ Odstupné po vypršení hráčské smlouvy, které se platilo při přestupu hráče z jednoho členského státu do jiného.

(kvóty na počet hráčů z jiného členského státu)?“

K otázce č. 1 - transferové poplatky

Již v rozhodnutí Walrave²⁴ bylo řečeno, že *článek 39 Smlouvy o ES se aplikuje na pravidla sportovních asociací, která vymezují podmínky výdělečné činnosti profesionálních sportovců.*²⁵ V rozhodnutí Bosman dále soud zopakoval, že: „*Ustanovení o volném pohybu osob dle Smlouvy o ES nezakazují tvorbu pravidel vyřazující zahraniční hráče z určitých zápasů z důvodů neekonomických, které se vztahují k rysu a kontextu těchto zápasů a jsou čistě sportovního zájmu, tedy například zápasy mezi národními týmy z různých států.*“²⁶ Podle ESD klubový fotbal do výjimky sestavování národního týmu jako ekonomická aktivita nespadá. Soud na jedné straně sice uznal, že z pohledu značné sociální důležitosti sportovních aktivit a zejména fotbalu v ES cíl udržení rovnováhy mezi kluby zajištěním určitého stupně rovnosti a nejistoty sportovního výsledku a podpory k náboru a trénování mladých hráčů musí být akceptován jako legitimní. Nakonec ale bylo rozhodnuto, že *čl. 39 Smlouvy o ES má za cíl zabránit aplikaci pravidel sportovních asociací, podle kterých profesionální fotbalista, občan jednoho členského státu, nemůže po vypršení jeho kontraktu být zaměstnán klubem z jiného členského státu, dokud nový klub nezaplatil dosavadnímu klubu hráče transferový poplatek.*²⁷ Fotbalový sektor obhajoval transferové poplatky tvrzením, že mají zajistit finanční a soutěžní rovnováhu ve světě fotbalu, zamezují bohatým klubům zakoupit všechny nejlepší hráče a tak, že díky transferovým poplatkům se pokrývají investice za výchovu a trénink hráče. Na to ESD reagoval, že tohoto lze dosáhnout i jinými prostředky, které by neomezovaly volný pohyb osob. *Dále prohlásil, že sledává tyto poplatky nastavené uměle a neúměrně vysoko, jako neodpovídající reálným nákladům na výchovu a trénink hráče.*²⁸ Z toho všeho vyplývá, že úprava ve Smlouvě o ES týkající se volného pohybu osob zakazuje kolektivně uložené sankce vůči hráčům, kteří chtějí ukončit smluvní povinnosti, a posunuje pravomoci hráče do sféry národního soukromého práva. Evropský soudní dvůr tedy přistupuje k fotbalovému trhu s hráči stejně jako ke kterémukoliv jinému pracovnímu trhu.

K otázce č. 2 - kvóty na počet hráčů z jiného členského státu v jednom klubu

V tomto bodě argumentovala Evropská fotbalová unie (i ta byla žalována), že uzavřela džentlmenskou dohodu s Evropskou komisí (dále jen „Komise“), ve které Komise tyto kvóty povolila. To však nemělo žádný význam, jelikož poslední slovo při interpretaci práva ES má ESD, nikoliv Komise. Evropský soudní dvůr dále neuznal ani žádný z následujících argumentů Evropské fotbalové unie (UEFA):

- a) omezení počtu hráčů z jiného členského státu v jednom týmu se shoduje s ideou fanoušků, kteří se chtějí ztotožnit s týmem složeným hlavně z občanů jejich státu,
- b) zahraniční hráči vytlačují mladé talenty a připravují tím národní tým o nové opory,
- c) snaha o zachování rovnosti mezi kluby, jelikož největší kluby vykoupí nejlepší hráče.

Žalovaná strana také tvrdila, že se jedná o sportovní pravidla neekonomického charakteru a tudíž by se jimi ESD neměl zabývat. Soud ovšem rozhodl, že *článek 39 slouží k tomu, aby byl zachován volný přístup k zaměstnání v jiném členském státě, a tento princip pravidla určující kvóty hráčů porušuje.*

Důsledky rozhodnutí Bosman

Rozhodnutí Bosman bylo opravdu stěžejní, po něm již bylo naprosto jasné, že se právo ES bude angažovat ve velké míře i v oblasti sportu. Evropská komise začala fotbalový sektor více kontrolovat. Konkrétní důsledky této kauzy byly takové, že Mezinárodní fotbalová federace (FIFA) i Evropská fotbalová unie (UEFA) museli změnit svá pravidla tak, aby odpovídala závěrům v tomto rozhodnutí. Transferové poplatky byly zrušeny. Reakcí FIFA bylo

²⁴ Rozhodnutí Walrave. odst. 17, 18.

²⁵ To bylo potvrzeno i v rozhodnutí Bosman. odst. 82 – 87.

²⁶ Tato věta zazněla v rozhodnutí Bosman odst. 76, Walrave odst. 8, i Dona odst. 14.

²⁷ Rozhodnutí Bosman. odst. 114.

²⁸ Rozhodnutí Bosman. odst. 107 a násl.

jednání s Evropskou komisí, které mělo za výsledek kompromisní řešení pravidel regulujících přestupy fotbalistů. Tímto kompromisem se stala tzv. **transferová okna**. Ta dovolují hráčům přestoupit do jiného klubu pouze jednou za 12 měsíců, a to v přesně vymezených termínech.²⁹ *Pravidla, podle kterých hráč smí přestoupit pouze jednou za rok, jsou legitimní v rámci zachování rovnováhy a regulérnosti soutěže.*³⁰

Praktický dopad rozhodnutí Bosman ve fotbalovém světě však nakonec tak prospěšný nebyl. Předtím menší kluby dostávaly peníze za hráče i po skončení smlouvy, pokud přestoupil do jiného klubu. V dnešní době se počká, až hráči vyprší jeho smlouva, a poté přestoupí zadarmo. Peníze, které se dříve vyplácely mezi kluby, se dnes nabízejí hráčům za podpis smlouvy, a místo aby se i nadále pohybovaly ve fotbalovém prostředí, končí v rukou hráčských agentů a hráčů samotných.

Důsledky rozhodnutí Bosman nespádají jen do fotbalového nebo sportovního sektoru, je aplikovatelný na celý pracovní trh EU, pokud by v něm, po vypršení smlouvy, byla omezována svoboda zaměstnanců nabízet své služby jiným zaměstnavatelům.

---

²⁹ Jedná se o dva termíny. První je vymezen od konce května do začátku srpna (letní přestupové období, druhé pak trvá po celý měsíc leden (zimní přestupové období).

³⁰ Viz níže podkapitola 2. 1. 3. Rozhodnutí ESD ze dne 13. 4. 2000. C-176/96. Jyri Lehtonen and Castors Canada Dry Namur-Braine ASBL v Fédération royale belge des sociétés de basket-ball ASBL (FRBSB).

C) Strážnický, A.: Prodej sportovců jako ústavní problém. Seminární práce do předmětu Ústavní právo II. Přístupné na <http://is.muni.cz>.

Rozhodnutí Bosman

Na tomto příkladě bych chtěl prezentovat problematiku přestupových smluv a vzájemné právní vztahy mezi fotbalovým klubem a hráčem a dvěma fotbalovými kluby, mezi nimiž hráč přestupuje.

Jean-Marc Bosman, profesionální fotbalista belgické národnosti měl uzavřenou profesionální smlouvu s prvoligovým klubem RC Liege. Krátce před vypršením této smlouvy mu klub nabídl její prodloužení, avšak za podmínek snížení jeho platu. Pan Bosman odmítl smlouvu podepsat, následkem čehož byl zařazen na tzv. přestupový seznam s tím, že klub stanovil v souladu s pravidly Unie evropských fotbalových asociací částku za jeho přestup. Pan Bosman následně uzavřel smlouvu s druholigovým francouzským klubem US Dunkerque, s nímž následně uzavřel smlouvu i RC Liege ohledně dočasného přestupu pana Bosmana. V této chvíli tedy existovaly smlouvy mezi panem Bosmanem a klubem US Dunkerque a RC Liege a US Dunkerque. Původní klub RC Liege však v nedůvěře před platebními schopnostmi nového klubu, US Dunkerque, celý proces zablokoval. Bosman tedy učinil to, na co má nárok kterýkoliv občan členského státu podle Smlouvy o ES, to znamená domoci se práv z této smlouvy u belgického národního soudu na základě bezprostředního účinku dle čl. 39 Smlouvy o ES o volném pohybu osob.³¹

Vidíme, že pan Bosman není žádným předmětem právního vztahu dvou sportovních klubů, ale rovnoprávnou smluvní stranou, která má právo určit si smluvní podmínky a která je schopna se v případě, kdy se domnívá, že bylo zásadním způsobem omezeno, nebo zasaženo do jeho práva, domáhat se svých práv u soudu. Smlouvu o přestupu hráče mezi sebou musí mít uzavřené sportovní kluby, tedy původní i nový, ale s novým klubem uzavírá smlouvu i sportovec, ať již na ni hledíme jako na smlouvu pracovní, či smlouvu, ve které se sportovec zavazuje vykonávat určitou činnost za úplaty. Dle mého názoru tedy nelze hovořit o tom, že by při prodeji sportovce docházelo k zásahům do lidské důstojnosti, osobní cti, dobré pověsti ve smyslu čl. 10, odstavce 1, Listiny základních práv a svobod ČR.

---

³¹ Rozsudek Soudního dvora ze dne 15. prosince 1995, Union royale belge des sociétés de football association ASBL v. Jean-Marc Bosman, Věc C-415/93